

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Δημιουργική Μέθοδος ρυθμικού και θεατρικού παιχνιδιού

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Τάσεις και Ρεύματα της Θεατρικής Αγωγής

Γαλάνη Μαρία (Μάρω) PhD

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Σκοποί ενότητας

- ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ:
«Εκπαιδευτικό Δράμα - Θέατρο στην εκπαίδευση» και
«Θεατρικό Παιχνίδι».
- ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΣΤΟ ΡΥΘΜΙΚΟ & ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
ως μέθοδος που διαπαιδαγωγεί και στηρίζει έναν
διαλεκτικό τρόπο διδασκαλίας.

Περιεχόμενα ενότητας

- Ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν για την αποτελεσματική λειτουργία προγράμματος θεάτρου στην εκπαίδευση.
- Η λειτουργία του θεάτρου στο σχολείο.
- Καθήκοντα για την υλοποίηση του σκοπού.
- Μέθοδοι Θεάτρου στην Εκπαίδευση: Εκπαιδευτικό
- Δράμα και Θεατρικό Παιχνίδι.
- Το ρυθμικό και θεατρικό παιχνίδι ως μέθοδος που διαπαιδαγωγεί και στηρίζει έναν διαλεκτικό τρόπο διδασκαλίας
- Η τεχνική των πέντε επιπέδων νοήματος μιας πράξης της Heathcote.

- Τάσεις και Ρεύματα της Θεατρικής Αγωγής

- Μέρος της διδακτέας ύλης αναφέρεται στο: Γαλάνη Μ., (2010) *Δημιουργική μέθοδος θεατρικού παιχνιδιού*, Ίων, εκδ. Έλλην, Αθήνα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΘΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.

✧ Πώς λειτουργεί;

✧ Τι επιδιώκεται;

✧ Πού;

✧ Πότε;

✧ Από ποιον; Ποιος είναι ο κατάλληλος;

(προσόντα, καθήκοντα για την υλοποίηση του σκοπού).

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Αφορά στον τρόπο με τον οποίο οι προθέσεις των παιδαγωγών υλοποιούνται και μορφοποιούνται ως:

- ✧ ΠΡΑΞΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (τρόπος κατάκτησης της γνώσης).
- ✧ ΠΡΑΞΗ ΤΕΧΝΗΣ (πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο, συμβάντα, εμπειρίες τέχνης, καλλιτεχνικά γεγονότα).
- ✧ ΠΡΑΞΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (κοινωνική μάθηση).

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ)

✱ Να κατανοηθούν οι τρόποι δημιουργίας συνθηκών και προϋποθέσεων που θα επιτρέπουν στην καλλιτεχνική πράξη να υπάρχει σε ένα παιδαγωγικό κλίμα, που θα διευκολύνει τους μαθητές να θέτουν ερωτήματα, να ξεπερνούν αμηχανίες, να αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους και τη φαντασία τους, μέσα από μια διαδικασία που σε κάθε περίπτωση θα είναι απολαυστική.

(συνέχεια)

- ✧ Να γίνει κατανοητή η χρησιμότητα και η καταλληλότητα της τέχνης ως παιδευτικού εργαλείου στην υποχρεωτική εκπαίδευση.
- ✧ Θεμελίωση της ικανότητας συλλογής, οργάνωσης, ανάλυσης και σύνθεσης ιδεών για τη δημιουργία καλλιτεχνικού έργου.
- ✧ Άσκηση και προαγωγή των ικανοτήτων των εκφραστικών μέσων, και δεξιοτήτων στις μορφές τέχνης.

ΤΙ ΕΠΙΔΙΩΚΕΤΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ;

- ✧ Καλλιέργεια φυσικών, ψυχικών και διανοητικών ικανοτήτων
- ✧ Έκφραση
- ✧ Επικοινωνία
- ✧ Γνώση
- ✧ Ενσυναίσθηση

ΜΕΘΟΔΟΙ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

- ★ Εκπαιδευτικό Δράμα: Αντλεί τη θεωρία και τεχνική του από το θέατρο. Η διαφορά με το θέατρο έγκειται κυρίως στο ότι κατά την ανάληψη, από τους μετέχοντες, ενός ρόλου δεν απαιτούνται ιδιαίτερες υποκριτικές ικανότητες, αλλά βασικός στόχος είναι να αποκτηθεί η εμπειρία του ρόλου.
- ★ Θεατρικό Παιχνίδι: Μέσα από την ελκυστική, διασκεδαστική και οικεία διαδικασία του παιχνιδιού καθώς τα παιδιά γνωρίζουν τους σύνθετους κώδικες της θεατρικής επικοινωνίας.

ΡΥΘΜΙΚΟ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΕΘΟΔΟΣ ΠΟΥ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΕΙ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΕΝΑΝ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΟ ΤΡΟΠΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

- Προασπίζεται την διαφορετικότητα του κάθε παιδιού.
- Ενεργοποιεί την φαντασία και καθιστά δυνατή την επικοινωνία, μέσα από την κοινή δράση της ομάδας.
- Ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα και τον αυθορμητισμό.
- Το «τι» της ενέργειας είναι προκαθορισμένο, στο «πώς», στον τρόπο εκτέλεσης μπορεί ο καθένας ν' απαντήσει με το δικό του τρόπο, μπορεί έτσι να επεξεργαστεί και να διαχειριστεί, να συσχετίσει ή να ερμηνεύσει.
- Ζητούμενο αυτής της διαδικασίας είναι ο μαθητής, βιώνοντας μια εμπειρία, να μετασχηματίσει την πληροφορία σε αξιοποιήσιμη γνώση, εντάσσοντας τα επιμέρους στοιχεία σε ευρύτερα πλαίσια σχέσεων, ώστε να κατανοήσει τις βασικές έννοιες και να συγκροτήσει μια ολοκληρωμένη εικόνα.

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΓΙΑΤΙ:

- ✧ Η τέχνη και ολόκληρος ο πολιτισμός είναι ένα παιχνίδι (Huizinga).
- ✧ Το φυσικό είναι να παίζουμε (Winnicott).
- ✧ Ο άνθρωπος δεν είναι άνθρωπος πλήρως παρά μόνο όταν παίζει (Caillois).
- ✧ Συνδέεται με την ανάγκη του ανθρώπου γενικά, και του παιδιού ειδικά να εκφραστεί απέναντι στον κόσμο και την πραγματικότητα μέσα από μια συμβολική γλώσσα.

ΔΕΝ ΚΑΝΟΜΕ ΘΕΑΤΡΟ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ,
ΑΛΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΟΜΕ ΚΑΙ ΝΑ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΜΕ ΚΑΤΙ ΝΕΟ

MIGUEL DEMUYNCK

Υπεύθυνος για το Θεατρικό Παιχνίδι
CEMEA 1947, Γαλλία

MIGUEL DEMUYNCK: ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ CEMEA* 1937, ΓΑΛΛΙΑ (CENTRES D'ENTRAÎNEMENT AUX MÉTHODES D'ÉDUCATION ACTIVE)/(ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ).

Το Theatre de la clairiere ιδρύθηκε από τον Miguel Demuyneck το 1948 παραμένει το μοντέλο θεάτρου για παιδιά το οποίο ξεκινά από το δημιουργικό θέατρο και το παιχνίδι ρόλων. Ο Demuyneck δημιουργεί έργα που αποκαλύπτουν το κοινωνικό σύστημα για να χρησιμοποιηθεί από τα παιδιά και σε συνδυασμό με τη φαντασία τους να το κατανοήσουν. Πίστη του είναι ότι το θέατρο πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως κριτικό εργαλείο για να αντιληφθούμε την πραγματικότητα. Η ερευνητική του ομάδα φέρνει σε επαφή τους εκπαιδευτές, τους φορείς και τους εκπαιδευτικούς και το 1952, η ποιότητα της δουλειάς του Theatre de la Clairière αναγνωρίζεται παγκοσμίως στο διεθνές συνέδριο για το θέατρο και τη νεολαία, που διοργανώθηκε από την Unesco.**

* CEMEA: Centres d'entraînement aux méthodes d'éducation active. (Κέντρα κατάρτισης για δραστικές μεθόδους εκπαίδευσης).

** World Encyclopedia of Contemporary Theatre: Volume 1: Europe Don Rubin. Published by Routledge, 1994. p.311 Archives départementales du Val-de-Marne Le Théâtre de la Clairière (1944-1982), Répertoire numérique détaillé

ΠΟΙΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ;

Οι μαθητές ωθούνται προς την αυτοπεποίθηση και αποκτούν τόλμη να εκφράσουν τα προβλήματά τους. Αυτό αποτελεί το πρώτο θαρραλέο δημοκρατικό βήμα για τη διεκδίκηση λύσης.

Δηλώνει έναν προοδευτικό ανθρωπισμό. Ενημερώνει και ευαισθητοποιεί τους μαθητές για την κοινωνία στην οποία ζούνε (το ρατσισμό, τους πολέμους, τις κοινωνικές αδικίες, την κατάχρηση εξουσίας, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την οικονομική δικαιοσύνη).

ΠΟΙΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΛΟΙΠΟΝ...;

Εκείνο που προσκαλεί στην κοινή δράση,
με ΠΡΟΕΞΑΡΧΟΝΤΑ ΤΟΝ ΜΑΘΗΤΗ, για μείξη
ανάμεσα στο μυθικό κόσμο και στην πολιτική
πραγματικότητα.

Εκείνο το οποίο από την καταγωγή του αποτελεί
μέθοδο δημιουργική βαθύτατα ανθρωπιστική,
δημοκρατική, αντιφασιστική κι επίκαιρη.

Ο δάσκαλος που θα αποφασίσει, μέσω θεατρικού παιχνιδιού, σπουδή στη Μνήμη, στη ρυθμική ροή του χωροχρόνου, αυτός ο δάσκαλος έχει θυμηθεί καλά το παιδί που υπήρξε ο ίδιος, αυτό που αγαπούσε την «αταξία», που αγαπούσε να παίζει και θύμωνε με τη χρηστική αξία του σχολείου.

Το παιδί που ασυνείδητα υπερασπιζόταν την ιδέα της επανάστασης.

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΕΠΙΠΕΔΩΝ ΝΟΗΜΑΤΟΣ ΜΙΑΣ ΠΡΑΞΗΣ ΤΗΣ HEATHCOTE

- action/τι κάνω
- motivation/ με ποιο κίνητρο
- investment/τι προσδοκώ
- model/ από πού την έμαθα αυτή τη στάση και πως γνωρίζω ότι είναι η κατάλληλη
- stance/ οι αξίες μου επιτρέπουν τέτοια στάση τι άνθρωπος είμαι με αυτή τη συμπεριφορά

Δάνειο από το εκπαιδευτικό δράμα για την διερεύνηση & αποκάλυψη του νοήματος μιας πράξης, δράσης, συγκίνησης, ώστε το παιδί να μάθει να εμβαθύνει στα πράγματα.

Τέλος Ενότητας

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Γαλάνη Μαρία (Μάρω).
«Δημιουργική Μέθοδος Ρυθμικού και Θεατρικού Παιχνιδιού».
Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PDE1464/>

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.